

MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA

Dossier de premsa

Picasso – Romànic

17.11.16 –
26.02.17

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

PICASSO
Musée Picasso Paris

Coberta

Pablo Picasso. *Buste d'homme (étude pour Les demoiselles d'Avignon)*
1907. Paris, Musée national Picasso. (c) RMN-Grand Palais. © Sucesión
Pablo Picasso. VEGAP, Madrid 2016

Picasso— Romànic

Del 17 de novembre de 2016
al 26 de febrer de 2017

Organitzen i produeixen: Museu Nacional
d'Art de Catalunya i Musée national
Picasso-Paris

Direcció: Laurent Le Bon, Pepe Serra

Comissaris: Juan José Lahuerta i
Emilia Philippot

Sales de la col·lecció permanent
d'art romànic

Pablo Picasso. *Ceràmica Gazelle de for decorada
amb un bust d'home amb jersei de ratlles*, 1950. Paris,
Musée national Picasso. (c) RMN-Grand Palais.
© Sucesión Pablo Picasso. VEGAP, Madrid 2016

Organitzada pel Museu Nacional d'Art de Catalunya conjuntament amb el Musée national Picasso-Paris, *Picasso romànic* porta a Barcelona 40 olis, dibuixos, ceràmiques, escultures i un quadre-relleu de l'artista malagueny que, en diàleg amb les obres medievals de la col·lecció del Museu Nacional, permeten copsar les afinitats entre l'obra de Pablo Picasso i l'art romànic. A més, presenta una interessant selecció de documents inèdits de l'arxiu de l'artista que pertanyen al museu de París i que revelen el seu interès per l'art d'aquest període.

Pablo Picasso. *La Crucifixion*, 1932. Paris, Musée national Picasso. (C) RMN-Grand Palais, Béatrice Hatala.
© Sucesión Pablo Picasso. VEGAP, Madrid 2016

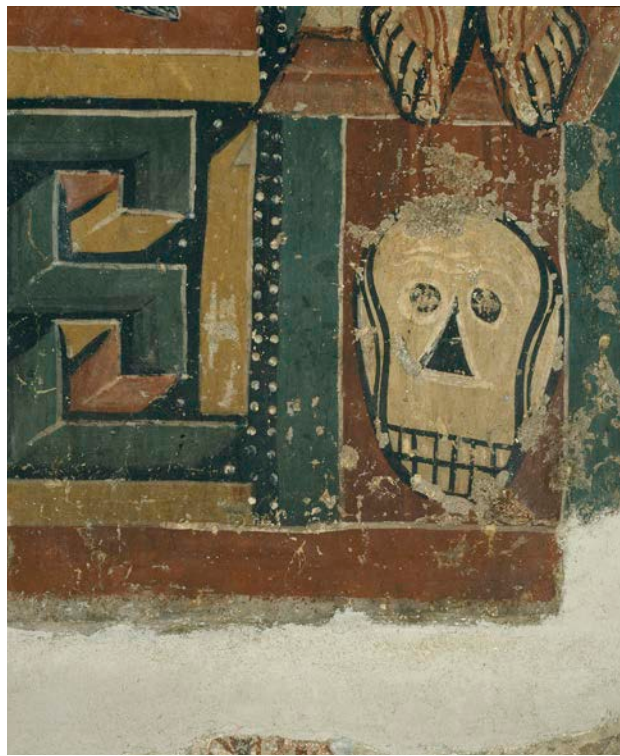
Picasso romànic, que es desplega a les sales de la col·lecció permanent del museu, posa el focus sobre dues dates que marquen la relació de Picasso amb l'art medieval. El 1906, en un moment decisiu de transformació del seu estil, l'artista s'instal·la durant uns mesos al poble de Gósol, als Pirineus. Gairebé trenta anys més tard, el 1934, visita les col·leccions d'art romànic del que avui és el Museu Nacional d'Art de Catalunya. Malgrat que al dia següent va partir cap a París i mai més va tornar a Espanya, durant tota la seva vida Picasso va anar atresorant les proves d'aquesta relació. L'exposició mostra un conjunt documental fins ara inèdit que conserva l'arxiu del Musée national Picasso-Paris, ple d'imatges romàniques, postals del museu amb motius romànics que li enviaven els seus amics, correspondència i diversos llibres i revistes sobre el tema. Tots aquests materials confirmen l'interès que l'artista va mantenir sempre per l'art d'aquest període.

L'exposició no tractarà d'establir una relació mecànica entre les obres romàniques i les obres de Picasso, ni plantejarà la cerca d'una influència directa, donat que una de les característiques principals de l'obra picassiana és precisament la seva capacitat de transformar tota influència en un quelcom diferent i propi, que alhora conserva i supera els models originals.

La mirada de Picasso sobre el romànic és una mirada de valoració artística, no és una mirada arqueològica, ni li dispensa aquest tractament, habitual en aquell moment. Picasso sembla reconèixer en el romànic la preexistència de solucions plàstiques que també s'apliquen a problemàtiques de la creació contemporània.

Sant Climent de Taüll, detall. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Anunciació, naixement i crucifixió de Sorpe, detall. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Picasso romànic gira sobre tres eixos temàtics. El primer d'aquests eixos explora els primers contactes de Picasso amb el romànic i especialment es centra en les obres realitzades el 1906 i 1907, i la seva estada a Gósol. La talla de la Mare de Déu, que avui forma part de la col·lecció del museu, es trobava llavors a l'església de Gósol. Picasso fa aquest viatge en el moment que la seva obra experimenta un retorn a un cert primitivisme, com a reacció contra l'anomenat període rosa anterior, que llavors ell mateix qualifica de «sentimental».

El setembre 1934, la seva visita al museu un dia abans de la seva marxa definitiva del país, va ser un esdeveniment àmpliament comentat per la premsa barcelonina del moment. Aquesta seria la darrera estada coneguda de l'artista a Espanya. Acompanyat pel seu amic Joan Vidal Ventosa i pel director del museu, Joaquim Folch i Torres, l'objectiu era conèixer la sala que es dedicaria a exposar les obres de l'artista propietat de l'Ajuntament de la ciutat, entre les quals destacava el fabulós conjunt de 22 peces comprades uns anys abans al col·leccionista Lluís Plandiura. Aquest projecte de sala, que hauria estat una de les primeres dedicades a l'artista en qualsevol museu, no es va arribar a realitzar. Picasso aprofita per visitar detingudament la col·lecció d'art romànic i, segons el relat d'aquesta visita que ens ha arribat a través de les cròniques periodístiques, va manifestar que el museu era únic al món i imprescindible per conèixer l'origen de l'art occidental, així com una lliçó per als artistes moderns.

El segon eix de l'exposició té a veure amb un tema tràgic, el de la crucifixió, molt present a l'art romànic, i que va preocupar Picasso en diferents moments de la seva vida, espe-

cialment entre 1930 i 1937. Resulta especialment interessant relacionar les crucifixions desarticulades de Picasso amb les crucifixions articulades del romànic, especialment amb el conjunt escultòric dels «davallaments» que conserva el museu.

El tercer eix es refereix a una imatge també molt present a la col·lecció romànica del museu: la calavera. La mort és un dels grans temes transversals en tota l'obra picassiana i s'expressa simbòlicament de diferents maneres, especialment a través de màscares i calaveres, tant humanes com d'animals.

Pintures de Sorpe i Davallaments de la Creu, Museu Nacional d'Art de Catalunya

Textos de sala

1. Text general de presentació de l'exposició

Picasso va mostrar durant tota la seva carrera artística un gran interès per l'art romànic, del qual ens han arribat una gran quantitat de testimonis, com per exemple la visita a les sales de romànic d'aquest museu, que és a l'origen d'aquesta exposició. Entre les diverses influències primitivistes sobre l'avantguarda, ell mateix va reconèixer el paper de l'art romànic com a «lliçó inapreciable per als moderns», tal com va afirmar durant la seva visita al museu el 1934.

Pablo Picasso. *Vanitas*, 1946. Paris, Musée national Picasso. (c) RMN-Grand Palais. © Sucesión Pablo Picasso. VEGAP, Madrid 2016

La seva biblioteca personal i, molt especialment, la correspondència que mantingué amb personalitats diverses confirmen aquest interès, tal com mostra l'exposició. Picasso admirava de l'art romànic la capacitat d'explicar la realitat a través d'un llenguatge ple de signes i símbols, senzill alhora que potent. Com altres creadors d'avantguarda, Picasso s'aproxima al romànic com un fet artístic indubtable, que contrasta amb el tractament arqueològic que se li dispensava des de determinats sectors.

Aquesta col·lecció permanent és única al món pels seus conjunts de pintura mural, que van ser descoberts, majoritàriament, a principis del segle xx a esglésies dels Pirineus. Les institucions públiques, per evitar-ne la venda a l'estranger, en van impulsar l'adquisició, l'arrencament i el trasllat al museu. La col·lecció es completa amb un conjunt de pintura sobre taula, escultura i orfebreria dels segles xi al xiii.

A partir d'una selecció d'obres del Musée national Picasso-Paris es planteja un diàleg entre les obres romàniques i la producció picassiana de diversos períodes. En aquest sentit, es pretén assenyalar la preexistència a l'art romànic de solucions plàstiques que responen a les problemàtiques i els desafiaments de la creació contemporània i, per tant, també a la de Picasso.

2. Picasso visita el romànic del Museu Nacional

Picasso va visitar el Museu Nacional (llavors Museu d'Art de Catalunya) a principis de setembre de 1934, poc abans de la seva inauguració oficial. El museu exposava un conjunt

Davallament de Santa Maria de Taüll, detall. Segona meitat del segle XII – segle XIII. Museu Nacional d'Art de Catalunya

de peces de Picasso de les col·leccions municipals, a les quals s'afegirien les vint-i-dues obres seves que s'havien adquirit al col·leccionista Lluís Plandiura. Picasso va visitar l'exposició amb el seu amic Joan Vidal Ventosa i els va acompanyar el director del museu, Joaquim Folch i Torres. Segons la premsa, Picasso va mostrar un interès especial per les sales d'art romànic, que va omplir d'elogis. L'endemà tornaria a França, de manera que aquella visita seria la darrera estada coneguda de Picasso al nostre país.

Transcripció d'un paràgraf del diari *La Publicitat*

«Passant d'una sala a l'altra, Picasso, davant d'aquells fragments incomparables de l'art primitiu català, n'admirava la força, la intensitat i l'ofici, la seguretat de visió i execució, l'aplom i la convicció amb què la mà de l'artista ignorat havia expressat en aquells panys de paret les idees i els sentiments que li ocupaven l'esperit, i convenia sense vacil·lar que el nostre Museu romànic serà una cosa única al món, document imprescindible per als que vulguin conèixer els orígens de l'art occidental, lliçó inapreciable per als moderns.»

3. Primitivismes

L'any 1906 –i per descomptat, el 1907– és una data clau en el posicionament de Picasso respecte a l'avantguarda internacional, on conflueixen l'interès per l'art primitiu amb el seu viatge a Gósol. Aquell any es produeix una reacció contra l'anomenat període rosa dels anys anteriors, que ell qualificava de «sentimental», en paral·lel a una pèrdua de narrativitat de les composicions. S'imposarà un nou llenguatge pictòric que eludirà la imitació del model, de gran simplificació formal, caracteritzat per la frontalitat i el hieratisme.

En aquest camí vers una nova modernitat, a Gósol va treballar sobre la mascarització dels rostres, que assoliria un dels punts culminants amb *Les Demoiselles d'Avignon*, que realitzaria l'any 1907. En aquest àmbit es poden veure diversos autoretrats de Picasso, així com retrats de la seva parella Fernande Olivier, un d'ells dut a terme a Gósol. Algunes solucions d'aquest moment es reproduiran en composicions de períodes posteriors, a partir de les tècniques més diverses.

4. L'arxiu romànic de Picasso

Els documents d'aquesta vitrina, que s'exposen per primera vegada, van formar part de la col·lecció personal de Picasso, i actualment es conserven als arxius del Musée national Picasso-Paris. Es tracta d'una tria acurada d'un fons més ampli de documentació diversa de Picasso vinculada amb l'art romànic. Els documents s'estructuren en tres registres: llibres i catàlegs de la biblioteca de l'artista; fotografies de peces romàniques que col·leccionava, i un conjunt de cartes i postals que donen testimoni d'aquest interès pel romànic. Diverses personalitats del seu entorn, ja sigui en els textos o en les obres que il·lustren les postals, mostren fins a quin punt enviar-li una imatge romànica a Picasso era una manera de satisfer-lo. En alguns casos es fa evident l'existència de converses prèvies sobre art romànic.

El conjunt arrenca l'any 1922, amb una postal de Joan Miró, i finalitza l'any 1964 amb una altra del seu amic Joan Vidal Ventosa, tot passant per una carta de l'antologista picassà Christian Zervos de l'any 1936. Aquesta ampla forquilla cronològica demostra fins a quin punt la pervivència d'aquesta admiració fou tan sòlida com longeva. Una gran part de les postals estan il·lustrades amb obres o detalls de peces que formen part de les col·leccions del Museu Nacional, i que es poden admirar en aquesta mateixa exposició.

5. Crucifixions

El jove Picasso va néixer en un entorn fortament impregnat per una cosmovisió religiosa. La violència inherent a les crucifixions i a les decapitacions es fa palesa en determinats moments de la creació picassiana, escenes també presents a la iconografia medieval. La primera crucifixió apareix a la seva obra amb només dotze anys, a *La Corunya*, i ressorgirà puntualment en diferents moments, entre els quals destaca una sèrie de dibuixos de 1932, inspirats en la crucifixió del retaule d'Isenheim de Grünewald. La figura de Crist crucificat esdevé en els darrers dibuixos un conjunt d'ossos concatenats, una iconografia molt representativa del període surrealista de l'artista. Encara que no es pugui parlar de cap mena d'influència directa ni indirecta, és impressionant comprovar com aquestes crucifixions [des]articulades de Picasso es relacionen amb les crucifixions articulades del romànic. Aquestes alteracions fisonòmiques, amb l'efecte de traslladar la convulsió dels cossos, es fan més explícites encara a les escenes de decapitació, de gran violència visual.

6. Rostres

La distorsió de la figura humana, sobretot en el tractament dels rostres, és una constant de Picasso i amb diverses variants. Assoleix un dels moments àlgids durant la Segona Guerra Mundial, durant el seu exili a la localitat francesa de Royan, quan el rostre de la seva parella Dora Maar esdevé un camp de proves on els elements facials es distribueixen aleatòriament alhora que mantenen una unitat. Més enllà de l'eventualitat de la guerra, aquesta cosificació de la figura humana s'adverteix en altres períodes de la seva creació, tot reproduint un model que consisteix a convertir cossos humans en entitats inorgàniques, i a l'inrevés.

7. Cranis

La mort és un dels grans temes transversals de l'obra picassiana, present des dels seus inicis fins als darrers autoretrats, en què es mostra com una calavera. Però la presència simbòlica de la mort a la seva obra es desplega en diverses variants: com a evocació de la pèrdua, com a pressentiment de futur o directament com a realitat viscuda. Tot sovint es vehicularia a través de cranis, humans o animals, i màscares. L'any 1945 va realitzar un conjunt de natures mortes protagonitzades per calaveres, que ja no són *vanitas* sinó el resultat d'una reflexió íntima sobre la situació de guerra. Aquesta iconografia es reproduirà en altres períodes i a partir de diferents tècniques, amb resultats sorprenents pel que fa a l'escultura. Picasso redueix les formes a la mínima expressió, a partir de signes i incisions que transmeten una gran potència simbòlica. Alguns cranis romànics entren en misterioses ressonàncies amb el cranis picassians.

Llista d'obres

Àmbit 1. Primitivismes

1

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Rostre-màscara de Josep Fontdevila

Gósol-París, 1906

Càlam i tinta xinesa sobre paper verjurat

Musée national Picasso - Paris

2

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Fernande amb mantellina blanca

Gósol, primavera-estiu de 1906

Carbonet i difuminat sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

3

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Estudi de cap per a Nu amb tovallola

París, tardor de 1907

Guaix sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

4

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Bust d'home (estudi per a Les Demoiselles d'Avignon)

París, primavera de 1907

Oli sobre tela

Musée national Picasso - Paris

5

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Cap de dona

París, 1906-1907

Bronze

Musée national Picasso - Paris

6

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Petit nu assegut

París, estiu de 1907

Mare de déu de Gósol. Segona meitat del segle XII. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Oli sobre fusta

Musée national Picasso - Paris

7

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Dona envoltada de personatges

Barcelona, 1903

Ploma i tinta marró sobre paper vitel·la verdós

Musée national Picasso - Paris

8

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Dona implorant al cel

París, desembre de 1902

Ploma, tinta negra, aiguada i llapis grafit sobre paper vitel·la

Musée national Picasso - Paris

9

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Dona nua implorant al cel

París, desembre de 1902

Musée national Picasso - Paris

10

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Estudi per a L'home de l'anyell

París, 30 de març de 1943

Ploma i tinta xinesa i aiguada sobre dos fulls de paper vitel·la de dibuix acoblats

Musée national Picasso - Paris

11

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Autoretrats

París, hivern de 1906-1907

Carbonet i llapis Conté negre sobre un fragment del diari *Le Matin* del 30 de desembre de 1906

Musée national Picasso - Paris

12

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Nu amb els braços enlaire

[Gósol] estiu de 1906

Boix tallat amb incisions

Musée national Picasso - Paris

13

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Dona dempeus

Boisgeloup, tardor de 1930

Avet esculpit

Musée national Picasso - Paris

14

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Gran banyista

París, 26 de maig de 1929

Oli sobre tela

Musée national Picasso - Paris

15

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Gazelle de forn decorada amb una dona nua

Vallauris, 18 de setembre de 1950

Argila rosa amb xamonta. Decoració amb engalba negra

Musée national Picasso - Paris

16

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Gazelle de forn decorada amb una dona nua pentinant-se

Vallauris, 19 de setembre de 1950

Argila rosa amb xamonta. Decoració amb engalba negra

Musée national Picasso - Paris

17

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Ceràmica *gazelle* de forn decorada amb un bust d'home amb jersei ratlles

Vallauris, 23 de setembre de 1950

Argila rosa amb xamonta. Decoració amb engalba

Musée national Picasso - Paris

Àmbit 2. Crucifixions

18

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La Crucifixió

Boisgeloup, 7 d'octubre de 1932

Ploma i tinta xinesa sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

19

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La Crucifixió

Boisgeloup, 7 d'octubre de 1932

Ploma i tinta xinesa sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

20

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La Crucifixió

Mougins, 21 d'agost de 1938

Ploma i tinta xinesa sobre paper vitel·la de dibuix

Musée national Picasso - Paris

21

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La Crucifixió

Boisgeloup, 4 d'octubre de 1932

Ploma, pinzell i tinta xinesa sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

22

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La Crucifixió

Boisgeloup, 19 de setembre de 1932

Ploma, pinzell i tinta xinesa sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

23

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La Crucifixió

Boisgeloup, 4 d'octubre de 1932

Ploma, pinzell i tinta xinesa sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

24

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Tres banyistes

Juan-les-Pins, 23 de juliol de 1924

Tinta violeta sobre paper vitel·la fi fabricat a màquina

Musée national Picasso - Paris

25

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Escena de decapitació

París, hivern de 1926 – primavera de 1927

Ploma i tinta xinesa sobre paper vitel·la de baixa qualitat

Musée national Picasso - Paris

26

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Escena de decapitació

París, hivern de 1926 – primavera de 1927

Ploma i tinta xinesa sobre paper vitel·la fi

Musée national Picasso - Paris

Davallament de Santa Maria de Taüll, detall. Segona meitat del segle XII – segle XIII. Museu Nacional d'Art de Catalunya

27

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

La dona de l'estilet

[París], 19-25 de desembre de 1931

Oli sobre tela

Musée national Picasso – Paris

28

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Cap sobre fons vermell

París, 2 de febrer de 1930

Oli sobre fusta

Musée national Picasso - Paris

Àmbit 3. Cranis

29

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Cap de dona

Royan, 11 de juny de 1940

Oli sobre paper de dibuix verjurat

Musée national Picasso - Paris

30

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)

Cap de dona

Royan, 10 de juny de 1940
Oli sobre paper de dibuix verjurat
Musée national Picasso - Paris

31

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Cap de dona
París, 3 de juny de 1943
Oli sobre paper de dibuix verjurat
Musée national Picasso - Paris

32

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
El petó
30 de desembre de 1943
Oli sobre paper
Musée national Picasso - Paris

33

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Cap de cabra
Vallauris, 19 d'octubre de 1951
Ploma, tinta xinesa i aiguada sobre paper vitel·la de dibuix
Musée national Picasso - Paris

34

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Crani de moltó
1 d'abril de 1952
Oli sobre paper vitel·la de dibuix
Musée national Picasso - Paris

35

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Vanitas
París, 1 de març de 1946
Oli sobre plafó de contraplacat
Musée national Picasso - Paris

36

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Estudi per *Cap de dona*
Cannes, 13 de juny de 1957
Lapis grafit sobre paper vitel·la fi crema
Musée national Picasso - Paris

37

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Cranis
París, 19 de març de 1945
Tinta negra, aiguada i carbonet sobre paper
Musée national Picasso - Paris

38

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Rostre
Boisgeloup, 1934
Guix
Musée national Picasso - Paris

39

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Màscara
Boisgeloup, 1934
Guix
Musée national Picasso - Paris

40

Pablo Ruiz Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, 1973)
Objecte amb fulla de palmera
Juan-les-Pins, 27 d'agost de 1930
Tocs de sorra tenyida al revers de la tela i al bastidor, vegetals, cartró, claus i objectes encolats i cosits sobre tela
Musée national Picasso - Paris

Picasso— Romànic

Dates: Del 17 de novembre de 2016 al 26 de febrer de 2017

**Organitzen
i produeixen:** Museu Nacional d'Art de Catalunya i Musée national Picasso-Paris

Direcció: Laurent Le Bon, Pepe Serra

Comissaris: Juan José Lahuerta i Emilia Philippot

Lloc: Sales de la col·lecció permanent d'art romànic

Preu: 8 €

Publicació*: Català, castellà e anglès

Organitzen

Patrocinen

Col·labora

* La publicació incorpora imatges de l'exposició i es publicarà una vegada començada aquesta.

Oficina de premsa

Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

  [@MuseuNac_Cat](https://www.facebook.com/MuseuNac_Cat)

www.museunacional.cat

